

BARNS MÖTE MED SOCIALTJÄNSTEN: METODER FÖR ATT KONKRETISA DELAKTIGHET

Madeleine Wirzén

Tema Barn, Linköpings universitet

Barn har enligt Barnkonventionen rätt till delaktighet och komma till tals frågor som rör dem. Socialtjänsten har som uppdrag att säkerhetsställa barns välfärd och hälsa. Barn som misstänks fara illa och som kommer i kontakt med socialtjänsten är en särskilt utsatt grupp. Det kan handla om barn som utsatts för övergrepp, har en ohållbar hemsituation och/eller lever nära någon som missbrukar (Socialstyrelsen 2022). Att dessa barn får ett bra bemötande, att de blir delaktiga i processen samt att socialtjänsten får tillräcklig information för att kunna göra en bedömning är centralt för att barns rättigheter och behov av skydd ska kunna tillgodoses.

I utredande samtal med barn eftersträvas barns deltagande och delaktighet. Dessa aspekter lyfts särskilt fram i riktlinjer och metodhandböcker (Socialstyrelsen 2018). Barns deltagande i samtal har också visat sig vara knutet till hur den som intervjuar agerar och om intervjuaren förmedlar förståelse och uppmuntran, vilket benämns som socialt och emotionellt stöd (Eriksson, 2024; Lamb m.fl. 2018). Utredande samtal har därför flera syften: att *samla in information* om barnets situation och främja *barnets delaktighet*. Dessa syften kan stå i konflikt med varandra som får konkreta konsekvenser för samtalets genomförande.

Delaktighet och barns inflytande är viktiga demokratiska principer men de är också mångtydiga begrepp och det är inte självklart hur delaktighet ska förverkligas i praktiken. Det saknas idag kunskap om vad som kännetecknar barns deltagande i utredande samtal och hur delaktighet praktiseras mellan socialsekreterare och barn när de möts i samtal. Mer specifikt saknas det kunskap om hur olika syften – *utreda och stödja* – hanteras i utredande samtal med barn.

I min presentation kommer jag presentera ett pågående FORTE-finansierat forskningsprojekt som fokuserar på barns delaktighet i mötet med socialtjänsten. Projektet fokuserar särskilt på spänningen mellan att utreda och stödja, och kan i förlängningen bidra till utveckling av socialtjänstens metoder när de möter barn i utsatthet. Interaktion- och samtalsanalytiska metoder lyfts fram som värdefulla verktyg för att belysa och nå kunskap om de samtalstekniker som yrkesverksamma socialarbetare använder. Det är genom att studera samtal, så som de genomförs i praktiken, som vi kan få kunskap om det professionella yrkesutövandet.

Nyckelord: barns delaktighet, socialtjänsten, utredande samtal, samtalsanalys

REFERENSER

- Eriksson, M. (2024). Enabling children's participation: Putting the 'good dialogues' model into practice. *Children & Society*, 38(2), 334-348.
- Lamb, M. E., Brown, D.A., Hershkowitz, I., Orbach, Y. & Esplin, P. W. (2018). *Tell me what happened: Questioning children about abuse*. Wiley Blackwell.
- Socialstyrelsen (2018). *Att samtala med barn. Kunskapsstöd för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården*. Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen (2022) Anmälningar om barn som far illa 2021. Uppföljning och analys av utvecklingen. Socialstyrelsen.